

2. Ільч Л.М. Структурні трансформації транзитивного ринку праці України: монографія. – К.: Алерта, 2017. – 608 с.
3. Social Program “Youth of Ukraine” Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248881138>

УДК 658.5

Бондаренко С. М., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ОЦІНКА ЯКОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У період глобалізаційних потрясінь та нестабільності ринкового середовища, викликаних повномасштабною війною Росії проти України, актуальними є питання управління якістю бізнес-процесів підприємств легкої промисловості як вирішального чинника забезпечення їх конкурентоспроможності. Військові дії в Україні зумовили розбалансованість усіх комерційних, логістичних, інвестиційних процесів, призвели до зменшення купівельної спроможності споживачів, що викликає необхідність постійного цілеспрямованого удосконалення бізнес-процесів підприємства з врахуванням його наявних можливостей, сильних сторін, резервів та ін. Ці процеси мають тенденцію поглиблюватися, а загальноекономічні тренди будуть зумовлювати доцільність управління якістю бізнес-процесів на підприємстві. Для ефективного управління якістю бізнес-процесів у першу чергу необхідно правильно оцінювати досягнутий їх рівень на підприємстві.

Метою дослідження є розробка методологічних та методичних підходів до оцінки якості бізнес-процесів на підприємстві легкої промисловості.

У міжнародному стандарті ДСТУ ISO 9000:2015 наведено визначення процесу (бізнес-процесу) як сукупності взаємопов'язаних або взаємодійних робіт, що використовують входи для створення запланованого результату [3]. На думку Харрінгтона Д., процес (бізнес-процес) – логічний, послідовний, взаємопов'язаний набір заходів, що споживає ресурси постачальника, створює цінність і видає результат споживачеві [6]. Тельнов Ю. В. під бізнес-процесом запропонував розуміти сукупність взаємозалежних операцій (робіт) з виготовлення готової продукції або виконання послуг на основі споживання ресурсів [5].

Управління будь-яким процесом, в загальному вигляді, відбувається у вигляді безперервного замкнутого циклу Е. Демінга PDCA «плануй – виконуй – перевіряй – дій». Як відмічається у джерелі [7,8,9] якість бізнес-процесу – це сукупність об'єктивно існуючих властивостей і характеристик взаємозалежних видів дій, спрямованих на створення споживчої цінності шляхом трансформації за допомогою ресурсів «входів» та «виходи» (продукцію, послуги), з метою задоволення зовнішніх клієнтів.

Оцінку рівня якості бізнес-процесів на підприємстві легкої промисловості доцільно проводити за наступними групами показників:

- Показники функціональної придатності;
- Показники витрат;
- Показники часу;
- Показники результативності та ефективності;
- Показники впливу на довкілля;
- Показники гнучкості.

Склад показників у кожній групі залежить від виду бізнес-процесу, спеціалізації підприємства, чисельності працюючих та ін. Використовується метод оцінювання якості бізнес-процесів на основі інтегрального показника. У процесі оцінки проводиться перетворення всіх розмірних показників якості

бізнес-процесів у безвимірні показники (функції бажаності) на основі шкали бажаності Харрінгтона.

Оцінка якості бізнес-процесів провідних взуттєвих підприємств, таких як Чернігівська взуттєва фабрика «Берегиня», Запорізька взуттєва фабрика «Міда», Миколаївська взуттєва фабрика «Palaris» показала, що важливими на сьогоднішній день є показники гнучкості бізнес-процесів. Тому підприємства у сфері легкої промисловості повинні робити акцент на важливості спритних, гнучких, соціально відповідальних стратегій, для того, щоб створити стійку цінність для споживача.

Отже, для підвищення якості бізнес-процесів на підприємствах легкої промисловості доцільним є удосконалення управління якістю бізнес-процесів, проведення оцінки досягнутого рівня їх якості на основі розрахунку інтегрального показника, використання результатів цієї оцінки при розробці гнучких стратегій, фреймворків гнучкого розвитку бізнес-процесів та ін.

Література

1. Бондаренко С.М. Ділова досконалість підприємств як фактор конкурентоспроможності національної економіки України. *Економічний простір*. 2016. № 116. С. 200-208.
2. Бондаренко С.М., Касич А.О. Використання концепції загального управління якістю (TQM) в органах місцевого самоврядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 2. Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1029> (дата звернення 05.06.22)
3. ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів. (ISO 9000:2015 IDT). Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 45 с.
4. Офіційний сайт EFQM. Режим доступу: <https://efqm.org/> (дата звернення 05.06.22)
5. Тельнов Ю. Ф. Реинжиниринг бизнес-процессов. Москва : МЭСИ, 2004. 116 с.

6. Харрингтон Д., Эсселинг К.С., Нимвеген Х.В. Оптимизация бизнес-процессов: документирование, анализ, управление, оптимизация. Санкт-Петербург : Азбука БМикро, 2002. 314 с.
7. Цалко Т. Р., Невмержицька С. М. Особливості онлайн-підприємництва в Україні. Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні: матеріали виступів III Міжнародної науковопрактичної Інтернет-конференції (11 квітня 2019 р., м. Київ). Київ, 2019. С. 238 – 241.
8. Цалко О.М., Цалко Т.Р. Альтернативні підходи до підвищення ефективності існуючих бізнес-процесів підприємств. *Економіка, фінанси, облік і право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 7 грудня 2020 р.): у 3 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2020. Ч. 1. 71 с. – С. 60–63. – Режим доступу: http://www.economics.in.ua/2020/12/1_27.html – Назва з екрану.
9. Шемаєва Л.Г., Безгін К.С., Наумік К.Г., Ушкальова В.В. Управління якістю бізнес-процесів на підприємстві. Харків : ХНЕУ, 2009. 240 с.
10. Kasych A., Suler P., Rowland Z. Corporate Environmental Responsibility Through the Prism of Strategic Management. *Sustainability*. 2020. Vol. 12 (22). Available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/22/9589>. (дата звернення 05.06.22)
11. Kasych A., Vochozka M. (2019). The Choice of Methodological Approaches to the Estimation of Enterprise Value in Terms of Management System Goals. *Quality Access to Success*, Vol. 20, No. 169/ April 2019, pp. 3-9.
12. Kasych A., Vochozka M. Methodological support of the enterprise sustainable development management. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2018. №1. С.371-381.